

Aventurers a la força

F. Javier Sánchez-Cuenca

Aquesta és la crua realitat dels cineastes centreeuropeus que varen arribar a Hollywood els anys trenta: no varen emigrar a Amèrica per prosperar, sinó que varen sortir d'Europa per sobreviure. Aquella tropa d'artistes¹ iniciava habitualment el seu èxode a París, ocupant hotels de mala mort com el de la Rue de

ven. Finalment varen donar el salt i varen triomfar.

Hitler, malgrat ell, havia perpetrat un dels exilis selectius més fructífers de la Història. Alguns beats de la Cultura mai arribarien a acceptar que allò que varen acabar fent a Hollywood aquests fugitius fos cultura. Discussions semàntiques a part, varen injectar en el cine nord-americà una dosi de rigorosa densitat dramàtica que va coexistir sense problemes amb la lleugeresa de les comèdies a

pinyada moral o psicològica. Cosa que demostra que l'humor i la tragèdia poden conuiu equilibradament en una mateixa personalitat, especialment si aquesta personalitat destil·la talent creador. Agafem l'exemple del *cine negre*. L'any 1944 surten de les fàbriques de Hollywood *Perdició* (*Double idemnity*) i *Laura*. Els seus autors són Wilder i Preminger, respectivament. És molt difícil no percebre en aquestes sòlides pel·lícules el rastre cultural d'Europa, si ho entenem com una complexa visió del món que, de vegades, en el seu continent d'origen pesa com una llosa a l'hora de narrar històries. Malgrat això, a Hollywood, després de vèncer les condicions teòricament hostils de la indústria, aquesta visió

FOTOGRAMA DE *DOUBLE INDEMNITY* DE BILLY WILDER

Saigon núm. 4. Un dels seus, l'escriptor Eric Maria Remarque, els va qualificar de nihilistes menyspreadors del món exterior. Però el fet que quedassin, durant hores, solitaris i immòbils a les seves sinistres habitacions individuals només es devia al pànic: experimentaven aquesta subespècie d'agorafòbia pròpia del que ho ha tengut gairebé tot i sentien que el món exterior s'esbucaria quan el trepitja-

l'ús, alimentades, per cert, per un dels seus germans majors també arribat del fred: Ernest Lubitsch, un privilegiat contractat prèviament a l'arribada dels nazis al poder.

En el cas dels que podríem denominar «vienesos de l'exili», es va produir la circumstància feliç que varen ser capaços de passar del drama a la comèdia (Wilder) o de la comèdia al drama (Preminger) sense cap ra-

del món, inscrita en un gènere en principi menor, produeix obres versemblants, fluïdes, esplèndides, degudes a uns artistes genuïns que Hitler —¡ningú és perfecte!— havia convertit prèviament en aventurers a la força.

(1) ERICH POMMER, MAX REINHARDT, BILLY WILDER, EDGAR G. ULLMER, ROBERT SODMAK, WILLIAM DIETERLE, PETER LORRE, FRANZ WAXMAN I UN LLARG ETCÈTERA.